

Věc T-464/04

Independant Music Publishers and Labels Association (Impala, association internationale)

v.

Komise Evropských společenství

„Hospodářská soutěž – Nařízení (EHS) č. 4064/89 – Rozhodnutí, kterým se prohlašuje, že spojení je slučitelné se společným trhem – Trhy s hudebními nahrávkami a s hudbou on-line – Existence společného dominantního postavení – Riziko vytvoření společného dominantního postavení – Podmínky – Transparentnost trhu – Odrazující prostředky – Odůvodnění – Zjevně nesprávné posouzení“

Rozsudek Soudu (třetího senátu) ze dne 13. července 2006 II - 2298

Shrnutí rozsudku

1. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Vytvoření společného dominantního postavení významně narušujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu
(Nařízení Rady č. 4064/89)*

2. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Společné dominantní postavení významně narušující účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 3)
3. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Vytvoření společného dominantního postavení významně narušujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 3)
4. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Riziko vytvoření nebo existence společného dominantního postavení významně narušujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu*
(Nařízení Rady č. 4064/89)
5. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Prohlášení slučitelnosti se společným trhem na základě čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení č. 4064/89*
[Článek 253 ES; nařízení Rady č. 4064/89, čl. 6 odst. 1 písm. b)]
6. *Akty orgánů – Odůvodnění – Povinnost – Rozsah*
(Článek 253 ES; nařízení Rady č. 17, článek 3, a nařízení Rady č. 4064/89)
7. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Přezkum Komisí*
(Nařízení Rady č. 4064/89, článek 2)
8. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Správní řízení – Oznámení námitek*
(Nařízení Rady č. 4064/89, článek 2)
9. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Správní řízení*
(Nařízení Rady č. 4064/89)
10. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Posílení společného dominantního postavení významně narušujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 3)

11. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Vytvoření společného dominantního postavení nebo posílení takového již existujícího postavení*

(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 3)

12. *Hospodářská soutěž – Spojování podniků – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Vytvoření společného dominantního postavení významně narušujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu*

(Nařízení Rady č. 4064/89)

1. V rámci nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků je Komise, pokud jde o riziko vytvoření společného dominantního postavení, povinna na základě analýzy pravděpodobného vývoje referenčního trhu posoudit, zda spojení, kterým se zabývá, vede k situaci, kdy je účinná hospodářská soutěž na relevantním trhu významně narušena podniky, jež jsou účastníky spojení podniků, a jedním nebo více třetími podniky, které společně mají, zejména na základě mezi nimi existujících vzájemných vztahů, možnost chovat se na trhu jednotně a jednat do značné míry nezávisle na ostatních soutěžitelích, zákaznících a nakonec i spotřebitelích.

vantní pro posouzení dopadu spojení podniků na hospodářskou soutěž na referenčním trhu, a Komise je příslušná k tomu, aby předložila spolehlivé důkazy.

Nejde totiž o zkoumání události v minulosti, k nimž často existuje řada poznatků umožňujících porozumět jejich příčinám, ani o zkoumání události v přítomnosti, ale o odhad události, ke kterým dojde s větší či menší pravděpodobností v budoucnu, pokud nebude přijato rozhodnutí, jímž je plánované spojení zakázáno nebo jsou upřesněny jeho podmínky. Taková analýza tak vyžaduje představu různých řetězení příčin a následků, aby bylo možno vyjít z těch s největší pravděpodobností.

Taková analýza pravděpodobného vývoje vyžaduje pozorný přezkum zejména okolností, které se v konkrétním projednávaném případě ukazují jako rele-

(viz body 245, 248, 522–523)

2. Příklad společného dominantního postavení významně omezujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu nebo jeho podstatné části může nastat po spojení podniků, když by to s ohledem na samotné charakteristické rysy relevantního trhu a na změny v jeho struktuře způsobené spojením podniků mělo za důsledek, že by každý člen dominantního oligopolu, vědom si společných zájmů, považoval za možné, hospodářsky racionální, a tedy vhodné chovat se na trhu dlouhodobě jednotně s cílem prodávat za ceny vyšší než konkurenční, aniž by musel uzavřít dohodu nebo jednat ve vzájemné shodě ve smyslu článku 81 ES a aniž by současní či potenciální soutěžitelé nebo také zákazníci a spotřebitelé mohli účinným způsobem reagovat.

zujícího mechanismu pro případ odchylnujícího se chování. Zatřetí, reakce podniků, které se koordinace neúčastní, například reakce současných nebo budoucích soutěžitelů, jakož i reakce zákazníků, nesmí být způsobila ohrozit očekávané výsledky koordinace.

(viz bod 247)

(viz bod 246)

3. Tři podmínky musí být splněny, aby mohl po spojení podniků vzniknout případ společného dominantního postavení významně omezujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu nebo jeho podstatné části. Zaprvé, trh musí být dostatečně transparentní na to, aby podniky, které koordinují své chování, mohly v dostatečné míře sledovat, zda jsou dodržovány podmínky koordinace. Zadruhé, k zajištění disciplíny je třeba, aby existovala určitá forma odra-
4. Ačkoliv by Komise v rámci kontroly spojování podniků zavedené nařízením č. 4064/89 při posouzení rizika vytvoření společného dominantního postavení významně omezujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu měla hypoteticky provést podrobnou prognózu pravděpodobného vývoje trhu a soutěžních podmínek na základě analýzy pravděpodobného vývoje, což s sebou nese komplexní hospodářské hodnocení, v jehož rámci Komise disponuje širokým prostorem pro volné uvážení, samotné zjištění existence společného dominantního postavení se přitom zakládá na konkrétní analýze situace existující v okamžiku přijetí rozhodnutí. Zjištění existence společného dominantního postavení se musí zakládat na souboru prokázaných skutkových okol-

ností, minulých nebo současných, svědčících o významném omezení hospodářské soutěže na trhu z důvodu, že určité podniky společně získaly možnost chovat se na uvedeném trhu jednotně ve značné míře nezávisle na svých soutěžitelích, zákaznících a spotřebitelích.

společného dominantního postavení i přesto, že chybí spolehlivé přímé důkazy o vysoké transparentnosti trhu s ohledem na to, že její existence může být za těchto okolností předpokládána.

(viz body 250–252)

Z toho vyplývá, že ačkoliv jsou podmínky pro to, aby mohlo být vytvořeno společné dominantní postavení, vyvozené z teoretické analýzy pojmu společného dominantního postavení, jistě rovněž nezbytné v rámci posuzování existence společného dominantního postavení, může být jejich splnění případně i nepřímě prokázáno na základě souboru ukazatelů a důkazů, případně i velmi různorodých, o znacích, projevech a zvláštěnostech spojených s existencí společného dominantního postavení.

5. Pokud Komise prohlásí spojení podniků za slučitelné se společným trhem na základě čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků, je ve vztahu k povinnosti odůvodnění nutnou a dostatečnou podmínkou, aby toto rozhodnutí obsahovalo jasné a jednoznačné odůvodnění, proč se Komise domnívá, že sporné spojení podniků nevyvolává vážné pochybnosti o své slučitelnosti se společným trhem. Z této povinnosti však nelze vyvozovat, že by v takovém hypotetickém případě Komise byla povinna odůvodnit své posouzení veškerých právních a skutkových okolností, které případně mohou vykazovat spojitost s oznámeným spojením podniků nebo které byly uplatněny během správního řízení.

Takto může v případě nedostatku žádného jiného rozumného zdůvodnění především dlouhodobé těsné vyrovnání cen, zejména jsou-li vyšší než konkurenční, spojené s jinými typickými faktory společného dominantního postavení postačit k prokázání existence

(viz bod 281)

6. V rámci kontroly spojování podniků zavedené nařízením č. 4064/89 je oznámení námitek pouze přípravným dokumentem, jehož závěry mají čistě předběžnou povahu, a Komise má povinnost vzít v úvahu okolnosti shromážděné během správního řízení, jakož i argumenty vznesené dotčenými podniky, aby mohla upustit od námitek, které se definitivně ukázaly jako neopodstatněné. To platí *a fortiori* tam, kde se jedná o předběžné posouzení provedené několik let předtím v rámci přezkumu jiného návrhu spojení podniků nebo o posouzení jiného orgánu pro hospodářskou soutěž v jiné souvislosti.
7. Hmotněprávní pravidla nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků, a zejména jeho článek 2 svěřují Komisi, především pro účely posouzení hospodářské povahy, určitou diskreční pravomoc. Soud Společenství proto musí provádět přezkum výkonu takové pravomoci, která má pro vymezení pravidel v oblasti spojování podniků zásadní význam, s přihlédnutím k prostoru pro uvážení, který je předpokládán normami hospodářské povahy, jež jsou součástí režimu spojování podniků.

Konečné rozhodnutí tak musí být odůvodněno pouze ve vztahu k celkovým okolnostem a důkazům, které jsou relevantní za účelem posouzení dopadu zamýšleného spojení podniků na hospodářskou soutěž na referenčních trzích. Z toho vyplývá, že pouhá okolnost, že Komise v textu svého rozhodnutí nevysvětlila změnu svého stanoviska oproti stanovisku uvedenému v oznámení námitek, nemůže sama o sobě znamenat, že odůvodnění chybí nebo je nedostatečné.

Jestliže soud Společenství přiznává Komisi určitý prostor pro uvážení v hospodářské oblasti, neznámá to, že nesmí přezkoumávat výklad údajů hospodářské povahy provedený Komisí. Soud Společenství totiž musí zejména ověřit nejen věcnou správnost uplatněných důkazů, jejich spolehlivost a soudržnost, ale rovněž přezkoumat, zda představují veškeré relevantní údaje, jež musí být při posuzování komplexní situace vzaty v úvahu, a zda o ně lze opřít závěry, které z nich byly vyvozeny.

(viz body 285, 300, 335)

(viz body 327–328)

8. V rámci kontroly spojování podniků zavedené nařízením č. 4064/89 je oznámení námitek pouze přípravným dokumentem, jehož závěry mají čistě předběžnou povahu, a Komise má povinnost vzít v úvahu okolnosti shromážděné během správního řízení, jakož i argumenty vznesené dotčenými podniky, aby mohla upustit od námitek, které se definitivně ukázaly jako neopodstatněné. To platí *a fortiori* tam, kde se jedná o předběžné posouzení provedené několik let předtím v rámci přezkumu jiného návrhu spojení podniků nebo o posouzení jiného orgánu pro hospodářskou soutěž v jiné souvislosti. To však neznamená, že oznámení námitek zcela postrádá platnost či relevanci. Nemá-li totiž být vyšetřovací správní řízení zbaveno sebemenšího smyslu nebo významu, měla by Komise být nejen schopna vysvětlit, jistěže nikoliv v rozhodnutí, ale přinejmenším v rámci řízení před Soudem, důvody, pro které měla za to, že její předběžná posouzení byla chybná, ale především musí být posouzení obsažená v rozhodnutí slučitelná se skutkovými zjištěními učiněnými v oznámení námitek, pokud není prokázáno, že uvedená zjištění byla nesprávná.

9. Ačkoliv řízení o kontrole spojování podniků nutně ve velké míře spočívá na důvěře, jelikož Komise nemůže mít sama povinnost ověřit do nejmenších podrobností spolehlivost a správnost všech předložených informací, Komise nemůže bez kontroly delegovat odpovědnost za vedení určitých aspektů vyšetřování na účastnice řízení, zejména když tyto aspekty představují klíčovou okolnost, na níž je rozhodnutí založeno, a když údaje a posouzení poskytnutá účastnicemi spojení podniků jsou diametrálně v rozporu s informacemi shromážděnými Komisí během jejího vyšetřování, jakož i se závěry, ke kterým na jejich základě dospěla.

(viz bod 415)

10. Transparentnost trhu nutná k tomu, aby mohlo být identifikováno společné dominantní postavení, které by bylo spojením podniků posíleno, je taková transparentnost, která umožňuje každému členu dominantního oligopolu znát chování ostatních, aby mohl ověřit, zda se chovají, nebo nechovají stejně, tzn. že musí disponovat prostředky k tomu, aby věděl, zda ostatní subjekty přijímají tutéž strategii a zda jí dodržují. Transparentnost trhu by tedy měla být dostatečná, aby každému členu dominantního oligopolu umožnila znát dostatečně přesně a bezprostředně vývoj

(viz body 335, 410)

tržního chování každého jiného člena. Vyžadovaná míra transparentnosti neznamená, že každý člen může v každém okamžiku znát do nejmenších podrobností přesné podmínky každého prodeje uskutečněného ostatními členy oligopolu, ale musí jednak umožnit rozpoznat podmínky tiché koordinace, a jednak představovat vážné riziko, že odchylující se chování, které by mohlo ohrozit tichou koordinaci, bude odhaleno ostatními členy oligopolu.

podíl by vyvolalo stejné jednání ostatních podniků, takže by ze svého podnětu neměl žádnou výhodu.

Pouhá existence účinných odrazujících mechanismů totiž v zásadě postačuje, jelikož přizpůsobí-li se členové oligopolu společné politice, není třeba uplatnit sankce. Krom toho nejúčinnější odrazující prostředek je takový prostředek, který nemusí být použit.

(viz bod 440)

11. Co se týče přezkumu vytvoření společného dominantního postavení významně narušujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu v rámci uplatňování nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků, platí, že aby bylo společné dominantní postavení životaschopné, je třeba, aby existovalo dostatečné množství odrazujících faktorů, které by dlouhodobě odrazovaly od odchýlení se od společného chování, což znamená, že každý člen dominantního oligopolu musí vědět, že jeho silně soutěžní jednání s cílem zvýšit jeho tržní

Co se týče přezkumu existence takového dominantního postavení v témže rámci, podmínka týkající se prostředků odplaty nemůže spočívat v ověření samotné existence mechanismů odplaty, ale v přezkoumání, zda se vyskytovala porušení společného postupu, aniž by tato porušení byla následována opatřeními odplaty. V tomto ohledu jsou dvě kumulativní podmínky nezbytné, aby bylo možné mít za to, že neprovedení opatření odplaty znamená, že kritérium týkající se prostředků odplaty nebylo splněno, totiž důkaz o odchýlení se od společného postupu, bez něhož není třeba zkoumat, zda byla opatření odplaty uplatněna, a dále skutečný důkaz o neexistenci opatření odplaty.

(viz body 465–466, 468–469)

12. Přezkum zjištění vytvoření společného dominantního postavení Komisi se musí zakládat na analýze pravděpodobného vývoje.

Co se týče otázky opatření odplaty v rámci tohoto přezkumu, Komise se musí zaměřit nikoliv na opatřování důkazů o provádění opatření odplaty v minulosti, ale na ověření existence účinných odrazujících mechanismů. Opatřování důkazů o uplatnění opatření odplaty v minulosti totiž nemůže před-

stavovat platný test, jelikož uvedená podmínka může být stejně dobře splněna při neexistenci jakýchkoliv opatření odplaty v minulosti. Jelikož se posouzení rizika vytvoření společného dominantního postavení v důsledku spojení podniků již z definice nezakládá na předchozí existenci společné politiky, není kritérium týkající se neexistence uplatnění opatření odplaty v minulosti nijak relevantní.

(viz bod 537)